

Hergár Eszter – Bernáth Júlianna

Pénzügyi nevelésben a legújabb globális trendeket követjük

Ezen héten zajlik a világ 175 országának több mint 40 millió diákját elérő Global Money Week oktatási programsorozat. A szakmai, civil és kormányzati szféra összefogása révén világszerte egyre több, a pénzügyi információk közötti eligazodást támogató oktatás valósul meg. Cikkünkben górcső alá vesszük azokat a nemzetközi kezdeményezéseket, melyek az általános pénzügyi ismereteket és készségeket hivatottak fejleszteni.

Világszerte ezen a héten zajlik a gyerekek és fiatalok pénzügyi fejlesztésének legnagyobb szabású nemzetközi rendezvénysorozata, a Global Money Week. Az oktatási programban 175 ország, több mint 40 millió diákjának mindennapi pénzügyi ismeretei bővülnek 63.000 szervezet 465.000 aktivitásának köszönhetően. A rendezvényhez Magyarország 2015 óta minden évben csatlakozik: idén épp a március első hetében lezajlott magyar témahéttel indult a nemzetközi program.

A pénzügyi tudatosság fejlesztésében fontos szerepet tölt be a témahét, ugyanakkor a hatékony ismeretterjesztő munka nem korlátozódhat csak egyetlen hétre. A pénzügyi oktatásban világszerte két fő irány mutatkozik: egyrészt az ismeretek átadása elkezdődik az iskolákban, akár helyi vagy központi iskolai programok keretében; másrészt az ismeretterjesztés a pénzügyi termékeket már aktívan használó felnőttekre fókuszál.

Az elmúlt években több európai intézmény hozott létre helyi, regionális illetve globális szintű programokat, rendezvényeket, melyek az általános pénzügyi ismereteket és készségeket hivatottak fejleszteni. Az Európai Bizottság „Fogyasztói Tanterem” (Consumer Classroom) elnevezésű programja az EU-n belüli növekedés és versenyképesség támogatására jött létre. A World Savings and Retail Banking Institute világszerte széleskörű programokat kínál, melyek a társadalmi és gazdasági kirekesztettség csökkentését és az alapvető pénzügyi tudás megszerzését célozzák. Ennek az együttműködésnek köszönhető, hogy 1924 óta minden év október 31-én megtakarítási világnap kerül megrendezésre.

Ezzel párhuzamosan a Családügyi Szervezetek Európai Szövetsége több országban nyújt segítséget családok számára háztartási költségvetéssel, banki ügyintézésel, adózással kapcsolatban.

A globális megoldások sorában legfrissebb kezdeményezésként az Európai Biztosítási és Nyugdíj Hatóság múlt hónapban mutatta be új fejlesztését, [a pénzügyi oktatási oldalak inter-aktív európai térképét](#). Az Európai Unió pénzügyi felügyeletének részét képező szervezet alapfeladata, hogy hozzájáruljon a pénzügyi rendszer stabilitásához, a piacok és a pénzügyi termékek átláthatóságához. A mostani kezdeményezésük célja, hogy elősegítsék a pénzügyi szolgáltatásokkal kapcsolatos oktatást és az információáramlás fejlődését. A felhasználók egy helyen találhatják meg, hogy egy-egy uniós tagállamban melyek azok a szakmai portálok, ahol pénzügyeiket érintő kérdéseikre választ kaphatnak. A térképen Magyarországra kattintva a Magyar Nemzeti Bank pénzügyi fogyasztóvédelmi oldalát, a Pénzügyi Navigátort érhetik el az érdeklődők.

Az elmúlt évtizedekben világszerte megfigyelhető volt, hogy a pénzügyi piacok gyorsuló ütemű fejlődésével, a differenciálódó pénzügyi termékkínálattal nem tudott lépést tartani a szolgáltatások fogyasztóinak tudása. Az OECD által koordinált, Magyarországon a Pénziránytű Alapítvány által megvalósított felmérések rendre azt mutatják, hogy világszerte gondot okoz a hiányos pénzügyi ismeret. A kutatássorozat eredményei szerint válság idején az egyének sokkal nagyobb figyelmet fordítanak pénzügyeikre és a tervezésre. A vírushelyzetben például megduplázódott a családi költségvetést készítő háztartások aránya a két évvel korábbi adatokhoz képest.

Ma már tudjuk, hogy a fejlett pénzügyi kultúra segíti az egyéneket a váratlan pénzügyi helyzetek kezelésében, ugyanakkor támogatja a pénzügyi rendszer stabilitását, emeli a megtakarítási hajlandóságot is. A pénzügyi kultúra fejlesztése tehát a háztartásoknak, a pénzpiaci szereplőknek és az államnak is érdeke.

A fenti elvet követve a világ számos országában, így Magyarországon is pénzügyi kultúra fejlesztését célzó nemzeti stratégia kialakítására került sor. Magyarországon a Pénzügyminisztérium koordinálja a pénzügyi kultúra fejlesztését célzó stratégiát, hasonlóan például Hollandiához, Oroszországhoz vagy Mexikóhoz. Spanyolországban és Portugáliában a jegybank a fő koordinátor, míg az Egyesült Királyságban a kormány által erre a célra létrehozott szervezet látja el a pénzügyi tudatosság fejlesztési feladatait. Ausztráliában a pénzügyi kultúra fejlesztés majd 20 éves múltra tekint

vissza, a nemzeti stratégiát a pénzügyi piacokat szabályozó és felügyelő szervezet (ASIC) koordinálja. A legtöbb országban a szakmai és civil szervezeteket is bevonják a stratégia megvalósításába.

A nemzeti stratégiák megvalósítását és eredményességét minden országban vizsgálják. Magyarországon az OECD felmérések mellett az Állami Számvevőszék publikált jelentést az iskolarendszeren kívüli pénzügyi kultúra fejlesztését célzó programok eredményességéről.

Jövő évben a tervek szerint Magyarország is csatlakozhat a PISA nemzetközi mérés-sorozatának pénzügyi moduljához, így a jövőben rendelkezésünkre állhatnak reprezentatív adatok a pénzügyi nevelés nem csak felnőtteket célzó, hanem az iskolai fejlesztéshez elengedhetetlenül szükséges további irányaihoz is.

A szerzők Bernáth Julianna oktatási igazgató, Pénziránytű Alapítvány és Hergár Eszter kuratóriumi elnök, Pénziránytű Alapítvány

„Szerkesztett formában megjelent a Tudás.hu oldalon 2021. március 24-én.”